

Propostes de CCOO per a la sostenibilitat del sistema de pensions

LA DEFENSA DEL FUTUR DEL SISTEMA PÚBLIC DE PENSIONS I DELS DRETS DELS I LES PENSIONISTES SÓN LA PRIORITAT DE CCOO

Per a CCOO la viabilitat del sistema públic de pensions i la protecció de les persones treballadores quan finalitzen la seva vida laboral han estat, són i seguiran sent la nostra prioritat.

Les pensions són un pilar fonamental de l'Estat del Benestar, a més de garantir la protecció social i econòmica dels i les pensionistes, contribueixen a la demanda interna, a la redistribució de la riquesa, a l'activitat econòmica i a la generació d'ocupació, ja que la pràctica totalitat de les pensions són dedicades al consum.

El sistema de pensions s'exposa a dos reptes de futur: uns nivells d'atur insostenibles i un sistema productiu incapaç de generar ingressos suficients per fer front a les despeses. Això ha dut a utilitzar part del Fons de Reserva de la Seguretat Social i ha plantejat un segon desafiament de caire demogràfic per l'increment del nombre de pensionistes en un futur proper.

El primer repte és de caràcter conjuntural, motiu pel qual no requereix reformes estructurals mentre que el segon ja estava previst en tots els ajustaments que ha patit el sistema de pensions en els darrers 20 anys.

La despesa en pensions s'incrementa per tres factors: major nombre de nous pensionistes, major esperança de vida i major pensió mitjana dels i les noves pensionistes. Per tant: més pensions, durant més anys i de major quantia.

Aquesta prioritat pel manteniment del sistema públic de pensions i dels drets dels i les pensionistes ens ha dut, des de l'any 1996, a signar tots i cada un dels acords de pensions, entenent que s'ajustaven a les recomanacions del Pacte de Toledo i feien compatible la sostenibilitat futura del sistema amb la garantia dels drets dels actuals i dels futurs pensionistes. En cap moment ens han mogut motivacions diferents a la defensa dels i les pensionistes i del sistema de pensions a l'hora de signar els Pactes.

Els ajustaments que s'han introduït al sistema de pensions, de forma periòdica i en els instruments de consens polític (Pacte de Toledo) i social (mesa de diàleg social entre govern, patronal i sindicats), han permès mantenir un sistema de pensions públic, de repartiment, solidari entre generacions i territoris i equitatiu. S'ha reforçat l'aspecte contributiu i l'equitat del sistema, s'ha racionalitzat mitjançant la simplificació i la integració de règims especials, s'han creat nous drets i s'ha millorat el nivell de protecció de les pensions.

L'ACORD DE PENSIONS DE 2011, ÉS PLENAMENT VIGENT

El darrer Acord, el de 2011, pel creixement, l'ocupació i la garantia de les pensions, va ser un pacte especialment complex donat l'escenari en el qual es va desenvolupar: plena crisi econòmica i d'ocupació que el Govern del PSOE esgrimia com a excusa per a aplicar retallades socials i laborals injustes i injustificades i per a reduir despeses en pensions que contribuïssin a reduir el dèficit públic, més un compromís amb Europa d'endarrerir, de forma general, l'edat de jubilació fins els 67 anys.

Així mateix, el diàleg social estava trencat perquè el Govern havia pretès traslladar el debat sobre pensions de la Mesa de diàleg social amb patronals i sindicats a "100 economistes" al servei d'entitats financeres i asseguradores, i perquè de forma unilateral, havia congelat les pensions incomplint, així, la revaloració automàtica legalment establerta.

Aquest Acord, tot i que enduria de forma important l'accés a la pensió de jubilació pel que fa a l'endarreriment de l'edat de jubilació, ho feia de forma progressiva i en funció de les cotitzacions acreditades, preservava les condicions prèvies d'accés a la jubilació en casos d'ERO, convenis o acords col·lectius que complien determinades condicions, mantenia la jubilació anticipada i creava nous drets com el de la jubilació anticipada voluntària o la cotització per naixement de fills, dels becaris o la integració de les treballadores de la llar al règim general, assolint en gran part, la seva assimilació amb la resta de treballadors per compte d'altre.

Les mesures de l'Acord del 2011 actuaven sobre els reptes del sistema: financers i demogràfics, des de la millora dels ingressos i la racionalització de la despesa. Però el seu principal valor va ser el de recuperar el diàleg social com a eina de reforma de les pensions, reconeixent que les pensions pertanyen a treballadors (les cotitzacions són salari diferit) i a les empreses i, sobretot, la preservació del caràcter públic del sistema, que estava en greu perill. Va ser un pacte que va evitar mesures que haguessin lesionat greument i de forma irreversible els drets dels i les pensionistes.

Malauradament, i com ve essent habitual, la llei que desenvolupava l'Acord va introduir aspectes no pactats, que el posterior Govern del Partit Popular amb la seva majoria parlamentària, no ha fet més que eixamplar, com per exemple amb la modificació dels requisits de la jubilació parcial, la jubilació anticipada, el subsidi per atur de majors de 52 anys, la integració de llacunes de cotització, la modificació de la regulació de les empleades de la llar o l'eliminació de la cotització dels cuidadors no professionals, entre d'altres.

QUÈ PROPOSEM DES DE CCOO PER A FER FRONT ALS REPTES DE FUTUR DEL SISTEMA DE PENSIONS?

La crisi econòmica no pot continuar servint d'excusa per a retallar drets socials, ni tampoc valen les reformes estructurals de la Seguretat Social davant d'un problema, greu però conjuntural, com són la recessió econòmica i l'atur. Els desajustos entre ingressos i despeses del sistema, conseqüència de la massiva destrucció d'ocupació que la reforma laboral no ha fet més que agreujar, no poden precipitar canvis estructurals. Aquests, precisen del major consens polític i social.

L'Acord de febrer de 2011 continua vigent i no s'haurà desenvolupat completament fins l'any 2027. Per tant, CCOO ens sentim vinculats als compromisos subscrits al mateix. Ja es preveia actuar per a fer front a les tensions que la incorporació com a pensionistes de la generació del *Baby Boom* provocaria, mitjançant l'establiment del factor de sostenibilitat del sistema a l'any 2027 (article 8 de la Llei 27/2011), un moment en què totes les mesures previstes estaran plenament en vigor.

Les reformes de pensions, quan siguin necessàries, han de seguir-se fent pels canals democràticament reconeguts: la concertació amb els interlocutors socials vàlids en matèria de pensions (sindicats i patronal) i en el marc polític, en la Comissió permanent del Pacte de Toledo i al Parlament. Qualsevol altre espai no pot ser vinculant ni pot dirigir el rumb dels ajustos.

Millorar els ingressos del sistema:

Els i les pensionistes no poden veure reduïdes les seves pensions ni per imperatius de la Unió Europea ni pels reptes de futur. Cal esgotar alternatives a la mera reducció de despeses com a garantia de solvència del sistema de pensions.

Espanya gasta poc més del 10% del PIB en pensions, mentre que Europa, de mitjana, inverteix el 13,5%. Cal exigir la convergència també pel que fa a l'esforç en protecció social amb els països del nostre entorn.

Són possibles diverses mesures conjunturals per a incrementar els ingressos del sistema, i així equilibrar els comptes de la Seguretat Social davant els reptes financers i demogràfics de futur.

La salut dels sistemes de pensions de repartiment depèn, bàsicament del mercat de treball, ja que les persones que avui cotitzen paguen les actuals pensions. Per tant, la creació d'ocupació suposaria, de forma immediata, l'augment d'ingressos per al sistema de pensions i la rebaixa de la tensió entre ingressos i despeses.

Així mateix, factors demogràfics o poblacionals com poden ser l'augment dels que cotitzen via immigració o una major natalitat, qüestions que no poden obviar-se en previsions a llarg termini (com la història recent ens mostra) també poden contribuir a millorar els ingressos del sistema.

Una millora de les condicions laborals en forma de majors salaris i de reducció de la precarietat laboral (subocupació, parcialitat involuntària, temporalitat...), la lluita contra el frau i l'economia submergida o la infracotització, així com l'increment del Salari Mínim Interprofessional i, amb ell, de les bases de cotització mínima, també suposarien majors ingressos per cotitzacions.

Hi ha marge per a augmentar les cotitzacions socials de forma conjuntural, tot i ser conscients del rebuig frontal que presentarà l'empresariat. Així mateix, podria suprimir-se el límit de la base de cotització màxima o incrementar-se perquè qui més guanya aporti més al sistema.

Evitar la planificació de les pensions que duen a terme determinats col·lectius, com per exemple alguns treballadors autònoms, i que suposaria un major equilibri entre l'esforç contributiu i el nivell de cobertura assolit.

Via impostos generals, poden complementar-se els ingressos provinents de cotitzacions socials, fins que hi hagi recuperació de l'ocupació i, per tant, de les quotes per cotització.

En cap cas es pot permetre que les reformes derivin cap a una pensió pública sòcol, és a dir, una pensió pública de quantia mínima fruit d'una cotització obligatòria a complementar amb plans privats de pensions, com la UE va proposar i les entitats financeres i asseguradores estarien encantades de proveir. Això trencaria el caràcter públic, equitatiu i redistributiu de la riquesa que, fins ara, ha tingut el nostre sistema de pensions.

QUINS ELEMENTS CONSIDEREM INACCEPTABLES DES DE CCOO PER A ABORDAR EL FUTUR DEL SISTEMA DE PENSIONS?

La proposta de reforma fora del Pacte de Toledo i la Mesa de pensions

Considerem inacceptable que el Govern pretengui justificar la seva voluntat de reforma de pensions centrada només en la reducció de despesa, és a dir, de minoració de les pensions actuals i futures en un informe encarregat a *experts*, que han extralimitat les seves funcions com a tècnics i han farcit de contingut ideològic i polític el document.

Un informe d'experts no ens vincula. Com a signants de l'Acord de pensions 2011, defensem la seva vigència i la idoneïtat.

Així mateix, rebutgem qualsevol decisió de caràcter unilateral del Govern en matèria de pensions.

Aplicar als actius les retallades de pensions

És injust i inacceptable que, qui actualment està sostenint el cost de les pensions amb la seves cotitzacions socials, sigui qui rebrà les conseqüències de les retallades de pensions en cas de produir-se.

És necessari escampar qualsevol dubte sobre el futur de les pensions de qui està actualment finançant amb el seu treball les actuals pensions.

Les mesures de sostenibilitat

Reiterem la vigència de l'acord de 2011 i no considerem necessari que hagin d'aplicar-se les dues mesures per a la sostenibilitat que l'informe presenta.

Es pretén minorar la pensió en base a l'esperança de vida. Aquesta primera mesura, no amaga la intenció de desmantellar el nostre sistema de pensions de repartiment, amb l'aplicació de mètodes actuuarials de càlcul de prestacions, propis d'un sistema de capitalització on es rep en funció d'allò que s'ha aportat.

La segona proposta, de no revalorar les pensions actuals i futures en funció de l'IPC, sinó d'acord amb l'evolució de les despeses i els ingressos del sistema, suposaria, en cas d'aplicar-se, un pas més en la inconstitucionalitat de la decisió de suprimir, via Decret llei, l'actualització automàtica prevista legalment. A la pràctica, significaria immediatament la pèrdua del poder adquisitiu i de la capacitat de compra dels i les pensionistes. D'aquesta manera, s'exposarà a la gent gran a la pobresa i a l'exclusió social.

La crisi, la destrucció d'ocupació, l'atur de llarga durada, l'esgotament de la protecció per atur i el fet que moltes famílies no disposin d'ingressos, fan que les i els pensionistes amb la seva pensió, siguin l'únic suport econòmic del seu entorn familiar. Una menor capacitat adquisitiva pot tenir efectes crítics per a moltes famílies.

Per altra banda, l'incompliment en el desenvolupament de la llei d'atenció a les persones amb dependència i les retallades d'altres serveis públics, pot dificultar l'accés a serveis d'atenció per manca d'ingressos suficients dels i les pensionistes.

Ni l'acord de 2011, ni el desenvolupament normatiu de la Llei 27/2011, ni posteriors regulacions, preveuen modificacions formals del sistema d'actualització de pensions.

Aquestes mesures de sostenibilitat, poden tenir un especial impacte negatiu sobre les dones ja que, a més de presentar una major esperança de vida, pateixen situacions de discriminació respecte les pensions, conseqüència d'una menor o més irregular participació en el mercat de treball per motius culturals, socials, per la cura dels fills i la família..., menors salaris i major precarietat laboral que genera, en cas de poder accedir a pensions de jubilació o incapacitat permanent, que aquestes siguin de baixa quantia, fet que s'agreuja en cas de ser pensionistes de viduïtat.

Canvis en el calendari d'aplicació de l'Acord de 2011

L'acord preveu l'establiment del factor de sostenibilitat l'any 2027.

No és justificable que es proposi avançar a l'any 2019 aquesta mesura, tot i que s'argumenti que és la data prevista d'esgotament del Fons de Pensions. Més enllà de respondre a interessos electoralistes (si no hi ha avançaments electorals la previsió és de que l'any 2015 i 2019 hi hagi eleccions generals a Espanya), no semblen existir raons de pes que expliquin aquesta opció.

Aquest fet suposaria aplicar elements correctors a unes mesures que estan parcialment desenvolupades, raó per la qual el seu impacte no pot ser avaluat.

L'any 2027 finalitza el desenvolupament ple de la Llei 27/2011, però a més, coincideix amb els primers anys d'incorporació de la generació de baby boom.

Secretaria de Socioeconomia
Barcelona, 11 de juny de 2013